

مدیریت اقتدار آفرین

نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران

نویسندگان

غلامرضا وطن دوست

حسین ظریف منش

احمد رضا رادان

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

مرکز انتشارات راهبردی

تهران - ۱۴۰۱

سرشناسه	:	وطن دوست، غلامرضا، ۱۳۵۵-
عنوان و نام پدیدآور	:	مدیریت اقتدار آفرین نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران / نویسندگان غلامرضا وطن پرست، حسین ظریف منش، احمد رضا رادان.
مشخصات نشر	:	تهران: دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی، مرکز انتشارات راهبردی، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۲۷۰ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۲۴۸-۳۸۱-۴
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران — مدیریت Islamic Republic of Iran police -- Management
موضوع	:	پلیس — ایران — مدیریت Police administration -- Iran
شناسه افزوده	:	ظریف منش، حسین، ۱۳۳۷-
شناسه افزوده	:	رادان، احمد رضا، ۱۳۴۲-
شناسه افزوده	:	دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی، مرکز انتشارات راهبردی
رده بندی کنگره	:	UA۸۵۳
رده بندی دیویی	:	۳۵۵/۶۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۴۴۴۷۴۷
اطلاعات رکورد کتابشناسی	:	فیا

مدیریت اقتدار آفرین نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران

نویسندگان: غلامرضا وطن دوست، حسین ظریف منش، احمد رضا رادان

ویراستار علمی: ناصر جنانی

ویراستار ادبی: هادی باغبانی

ناظر ویراستار: مرتضی چشمه نور

صفحه آرا: علی مهدی زاده

نوبت چاپ: اول- ۱۴۰۱

ناشر: انتشارات دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۴۸-۳۸۱-۴

قیمت: ۸۳۰۰۰۰ ریال

همه حقوق چاپ و نشر این کتاب محفوظ است.

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

مرکز انتشارات راهبردی

نشانی انتشارات: تهران، ضلع شمالی بزرگراه شهید بابایی، بعد از اتوبان هنگام،

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی، انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی

تلفن ۲۲۹۷۰۳۴۳ نشانی اینترنتی: www.sndu.ac.ir

سخن ناشر

دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی به عنوان سازوکاری علمی و سازمانی در توسعه ادبیات راهبردی و آموزش مدیران عالی کشور در حوزه مسائل راهبردی، دفاعی و امنیتی، با بهره گیری از بنیان‌ها و نظریه‌های بومی، در صدد تدوین راهبردهای تعالی بخش به منظور تحقق اهداف منبعث از رسالت و مأموریت علمی خویش است.

این دانشگاه و پژوهشگاه از مراکز علمی کلیدی و حساس در عرصه مسائل راهبردی است که از بدو تشکیل و راه اندازی آن پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی در صحنه آموزش مسائل دفاعی - امنیتی به منظور کادر سازی متناسب با اهداف مقدس جمهوری اسلامی در سطوح مدیران عالی کشوری و لشکری پیش قدم بوده و وظیفه خطیر خود در جهت آموزش فرماندهان و مدیران عالی رتبه کشور را سرلوحه تمامی برنامه‌ها قرار داده است.

این امر هنگامی مهم تر می نماید که نگاهی پژوهشی و علمی به پیرامون کشور، منطقه و جهان داشته باشیم؛ چراکه با ظهور تهدیدات نوین در عرصه بین الملل، لزوم داشتن چنین کانونی برای به هنگام نگاه داشتن مدیران عالی و فرماندهان نظامی به طور کامل ملموس خواهد بود. از سوی دیگر ایده ایجاد تمدنی بزرگ موجب می شود تا این تلاش و تعهد موجب توسعه همکاری‌ها و ترغیب سازمان‌هایی گردد که برای پیروی از این هدف متعالی و ایجاد تحول در برنامه‌ها و فعالیت‌ها تولید و توزیع ادبیات راهبردی را یاری نمایند.

با نگرش به این رویکرد و اهمیت موضوع، لزوم تولید و توزیع ادبیات راهبردی در دانشگاه و پژوهشگاه که ماحصل تلاش اساتید و فرهیختگان متخصص در علوم راهبردی و دانش آموختگانی است که با نهایت تلاش و کوشش مدت زمان مفیدی از دوران زندگی خود را جهت فراگیری مفاهیم و اصول علوم راهبردی و تدوین رساله دکتری در دانشگاه و پژوهشگاه طی نموده‌اند، نمایان می گردد.

در این راستا مرکز انتشارات راهبردی دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی در سه حوزه مدیریت راهبردی، دفاع ملی و امنیت ملی با اهتمام به برنامه‌ها و در چهارچوب اهداف و مفاهیم عالی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و تدابیر رهبر معظم انقلاب اسلامی و فرماندهی کل قوا حضرت امام خامنه‌ای مد ظله العالی، سعی در انتقال مفاهیم و آموزه‌های خود به سطوح مختلف مدیران و ارکان جامعه داشته و در این بستر دست‌های پرتوانی که نیل به این اهداف را تسهیل می‌نمایند به گرمی می‌فشارد.

و ما توفیقی الا بالله علیه توکلت و الیه أنیب
دانشگاه و پژوهشگاه عالی دفاع ملی و تحقیقات راهبردی

www.ketab.ir

فهرست مطالب

۱۳	پیشگفتار.....
۱۵	سرآغاز سخن.....
۱۷	مقدمه.....
۲۱	بخش اول: مفاهیم.....
۲۳	فصل نخست: مفهوم پلیس.....
۲۵	فصل دوم: مفهوم مدیریت.....
۲۸	فصل سوم: مفهوم اقتدار.....
۶۲	فصل چهارم: مدیریت اقتدار آفرین.....
۶۷	فصل پنجم: مفهوم محبوبیت اجتماعی.....
۶۸	فصل ششم: مفهوم مقبولیت اجتماعی.....
۷۱	بخش دوم: صد سال فراز و فرود پلیس.....
۷۳	فصل نخست: رویکردهای اداره امور پلیسی.....
۸۳	فصل دوم: رویکردهای عملیاتی پلیس.....
۸۷	فصل سوم: نیروی انتظامی، وظایف و اختیارات پلیس در نظام جمهوری اسلامی ایران.....
۹۱	فصل چهارم: تابعیت‌های نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران.....
۹۳	فصل پنجم: رشته‌ها و رشته‌های شغلی در حوزه مأموریت‌های نیروی انتظامی.....
۹۵	فصل ششم: ویژگی‌ها و کارکردهای هشت‌گانه پلیس اجتماعی.....
۹۷	بخش سوم: اسناد بالادستی.....
۹۹	فصل نخست: دیدگاه اسلام.....
۱۱۳	فصل دوم: دیدگاه امام خمینی (رحمت‌الله‌علیه).....
۱۱۵	فصل سوم: دیدگاه مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی).....
۱۳۱	فصل چهارم: قانون اساسی.....
۱۳۵	فصل پنجم: سند چشم‌انداز نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران.....
۱۳۷	بخش چهارم: مصاحبه با خبرگان و دیدگاه اساتید و صاحب‌نظران.....
۱۳۹	فصل نخست: اسماعیل احمدی‌مقدم.....
۱۴۲	فصل دوم: ایوب سلیمانی.....
۱۴۳	فصل سوم: احمد رضا رادان.....
۱۴۵	فصل چهارم: محمد قنبری.....
۱۴۶	فصل پنجم: بهرام بیات.....

۱۴۷	فصل ششم: خلیل واعظمی
۱۵۰	فصل هفتم: مهدی ناظمی اردکانی
۱۵۲	فصل هشتم: محمدحسین الیاسی
۱۵۳	فصل نهم: داود زارعیان
۱۵۷	فصل دهم: سید ناصرالدین نوری زاده
۱۶۰	فصل یازدهم: محمودرضا امینی
۱۶۳	فصل دوازدهم: دیدگاه فرماندهان
۱۶۷	بخش پنجم: ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های مدیریت اقتدارآفرین
۱۷۱	فصل نخست: بُعد درون‌سازمانی
۲۱۷	فصل دوم: برون‌سازمانی
۲۴۹	نتیجه‌گیری
۲۵۳	منابع و مآخذ

پیشگفتار

سازمان‌های نظامی و انتظامی برای اعمال حاکمیت در جامعه نیازمند اقتدار می‌باشند، یک سازمان نظامی مقتدر بدون استفاده از ابزارهای فیزیکی قدرت می‌تواند مردم را مشتاق به تبعیت از قوانین و مقررات اجتماعی نماید. در جامعه ما نیروی انتظامی به‌عنوان اصلی‌ترین نهاد مسئول ایجاد نظم و امنیت در جامعه اگر دارای اقتدار باشد، می‌تواند بدون توسل به ابزارهای قدرت فیزیکی اعمال حاکمیت نماید. تحولات اجتماعی و نوع عملکرد سازمان‌ها هم می‌تواند بر افزایش یا کاهش محبوبیت و اقتدار آن‌ها اثربخش باشد.

اقتدار یک امری معنوی است و با صدای کلفت و اسلحه تیز و مشت محکم تفاوت دارد، اقتدارهای ظاهری در حقیقت اقتدار نیست و باید وضعیتی به وجود آید که هم نیروی انتظامی در خود احساس قدرت کند و هم آحاد ملت دریابند که پاسدار و حافظ امنیت فردی و اجتماعی آن‌ها یک مجموعه مقتدر است و می‌تواند از مردم دفاع کند و هم دشمن مخل امنیت بفهمد که نیروی انتظامی مقتدر و توانا است (احمدی‌مقدم، ۱۳۹۱).

رهبر معظم انقلاب در فرازی از سخنان‌شان می‌فرمایند: «پلیس باید پناهگاه مردم باشد». معظم له برای پلیس چهره‌ای دو وجهی قائل هستند که هم می‌تواند مظهر عظوفت و محبت نظام و هم مظهر تدبیر، مدیریت و کاردانی آن باشد. از دیدگاه رهبری یکایک افراد نیروی انتظامی باید مجاهدت کنند تا این نیرو را به سطح پلیس مطلوب اسلامی برسانند که مأمن مردم است. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در سال ۱۳۷۴ در دیدار فرماندهان و جمعی از کارکنان نیروی انتظامی، طی سخنانی از اقتدار، عزت، رحمت و رأفت به‌عنوان سه ویژگی ضروری برای نیروی انتظامی کارآمد و مورد قبول جامعه اسلامی نام بردند و پاسداری از ارزش‌های اسلامی و انقلابی را بزرگ‌ترین وظیفه نیروی انتظامی دانستند. ایشان شکل‌گیری تصویری به‌طور کامل مطلوب از نیروی انتظامی را در ذهن مردم ضروری می‌دانند و معتقدند: «باید تصویر یک یار مهربان و مقتدر از نیروی انتظامی، در ذهن مردم ترسیم شود». رهبر انقلاب اسلامی می‌فرمایند: «اقتدار و قاطعیت بدون بی‌رحمی، سلامت

درونی، حضور به‌هنگام و سریع، عطوفت و کمک به مردم و قانون‌گرایی، عواملی هستند که موجب ارائه تصویری مثبت از نیروی انتظامی خواهد شد» (بیانات مقام معظم رهبری و فرمانده کل قوا (مدظله‌العالی) در دیدار فرماندهان و جمعی از کارکنان نیروی انتظامی، ۱۳۷۴).

مدیریت اقتدارآفرین پلیس و استفاده از اسناد بالادستی و فرمایشات گهربار امام راحل (رحمت‌الله‌علیه) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) سرلوحه مأموریت‌های نیروهای مسلح جمهوری اسلامی است و از جهت دیگر پرداختن به نظریه‌های اندیشمندان در این حوزه و همچنین ابعاد و مؤلفه‌های درون و برون‌سازمانی مرتبط با نیروی انتظامی جمهوری اسلامی می‌تواند موجب این شود که پلیس با سرعت و صحت عمل، متنوع و متناسب در تجهیزات پلیسی، شایسته‌سالاری و نظم و انضباط، باعث افزایش میزان منزلت اجتماعی خود در بین آحاد مردم شود. لازم به ذکر است که رسانه‌ها، عوامل مرتبط با ارباب‌رجوع، حقوق شهروندی و نظم اجتماعی نقش مهم و کلیدی در نمایان کردن وظایف، مسئولیت‌ها و برخوردها دارند و موجب تقویت نقش پلیس در میزان مشارکت‌پذیری با مردم در تأمین امنیت و تعامل‌پذیری با سازمان‌ها و نهادها می‌شوند.